

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו.....1
- ב. מניין שאינו חייב אלא על שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתיים ... הרי הוא אומר ... ונעלם מכלל דידע והוא ידע הרי כאן שתי ידיעות אם כן מה ת"ל ונעלם ונעלם לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש.....2
- ג. בכל פודין בכור אדם חוץ מעבדים ושמורות וקרקעות.....3
- ד. מה מרצע מיוחד של מתכת אף כל של מתכת.....4

דף ד.

א. וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו

כבר התבאר במסכת ב"ק דף עד: ובמגות דף יג: שכל לאו שניתן¹ לאזהרת מיתת בית דין כלומר לאו שניתן לאזהרת דבר שמחייבין עליו מיתת ב"ד², כגון (שמות כ פסוק י, יג) לא תנאף. לא תעשה כל מלאכה בשבת, אין לוקין עליו³.

אם היה במעשה⁴ עבירה שעשה לאו של מלקות ולא של מיתה אם התרו בו למלקות לוקה דהא ליכא אלא רשעה אחת אבל התרו בו למיתה מת ואינו לוקה.

¹ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה ב

² הטעם שאין לוקין עליו לפי שלא ניתן לאזהרת עונש מלקות כשאר לאוין שהרי הוצרך להזהירו שאם לא כן לא היה יכול לחייבו מיתה. כסף משנה שם

³ ודאי אם היה במעשה לאו שיש בו מלקות ומיתה אם התרו בו למלקות לוקה. דהא ליכא אלא רשעה אחת אבל התרו בו למיתה מת ואינו לוקה, אבל בלאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין אף על גב דהתרו בו למלקות כגון שהיה עושה מלאכה בשבת ואמרו לו לא תעשה מלאכה שאתה חייב מלקות עליה אינו לוקה שהרי הלא ניתן לאזהרת מיתת ב"ד וגם לא קמלינן ליה שהרי לא התרו בו למיתה ולא מחייב עד שיתיר עצמו למיתה רדב"ז שם

⁴ רדב"ז שם הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אבל אם לא היה שם אלא מיתה לבד אף על גב דהתרו בו למלקות אינו לוקה כדלהלן. וגם לא קטלינן ליה שהרי לא התרו בו למיתה ולא מיחייב עד שיתיר עצמו למיתה.

ב. מנין שאינו חייב אלא על שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתיים ... הרי הוא אומר ... ונעלם מכלל ידיע והוא ידע הרי כאן שתי ידיעות אם כן מה ת"ל ונעלם ונעלם לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש

כבר התבאר לעיל דף ב. שינוי יש⁵ בשגגת טומאת מקדש וקדשיו מה שאין כן בשאר כריתות, שכל הכריתות כיון ששגג ונודע לו בסוף שחטא אף על פי שלא היתה לו ידיעה בתחילה הרי זה חייב חטאת. אבל בטומאת מקדש וקדשיו אינו מביא קרבן עולה ויורד עד שתהיה לו ידיעה לטומאה וידיעה לקדש או למקדש בתחלה, וידיעה לטומאה וידיעה לקדש או למקדש בסוף והעלם בינתיים.

כיצד נטמא ונכנס למקדש או אכל קודש, ואחר כך נודע לו שנטמא ושהיה טמא בשעה שאכל או שנכנס, ושקודש היה זה שאכלו, או מקדש היה זה שנכנס לו, הרי זה פטור מקרבן עד שידע שנטמא ושזה קודש ושזה מקדש⁶ קודם שיכנס או קודם שיאכל.

כיצד א. נטמא וידע שנטמא וידע שזה מקדש ושזה קודש⁷, ואחר כך נעלמה ממנו הטומאה ושכח שנטמא ונכנס למקדש ב. או אכל קודש, והוא יודע שזה מקדש ושזה קודש, ג. או ששגג ושכח שזה מקדש ד. או שזה בשר קודש והוא יודע שהוא טמא ונכנס או אכל, ה. או ששגג או שכח שנטמא ושכח שזה בשר קודש ו. ושזה מקדש ונכנס או אכל ואחר כך נודע לו דברים

⁵ רמב"ם שגגות פרק יא הלכה א

⁶ עיין מעשה רקח

⁷ כי הקדש והמקדש נחשבין לשנים ויש כאן ששה בבות (א) היינו העלם טומאה לגבי קדש (ב) או לגבי מקדש (ג) העלם קדש (ד) או העלם מקדש לגבי טומאה (ה) העלם זה וזה לגבי קדש (ו) או לגבי מקדש ופשוט. הר המוריה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

שנתעלמו ממנו, הרי זה מביא קרבן עולה ויורד בכל צד וצד משש מחלוקות אלו.

מניין שדין שגגת מקדש וקדשיו כך הוא, שהרי בשאר שגגות נאמר (ויקרא ד פסוק כז כח) בַּעֲשֵׂתָהּ אֶחָת מִמִּצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאָשָׁם אוֹ הוֹדַע אֱלֹוֵי הַטָּאֲתוֹ אֲשֶׁר הָטָא, כיון שידע בסוף אף על פי שלא ידע בתחילה, ובטומאת מקדש וקדשיו נאמר (שם ה פסוק ג) וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם מאחר שנאמר וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ מכלל שהיתה שם ידיעה בתחילה ונאמר וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם הָא לַמִּדַּת שֶׁהוּא צָרִיךְ יָדִיעָה בַּתְּחִילָה וִידִיעָה בַּסּוֹף וְהָעֵלָם בִּינְתִיִּים.

דף ד:

ג. בכל פודין בכור אדם חוץ מעבדים ושטרות וקרקעות

כבר התבאר במסכת קידושין דף כט. כתיב (שמות יג פסוק ב) קָדַשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל וּגּו', וכתוב (במדבר יח פסוק טו טז) כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לְכָל בֶּשָׂר וּגּו' בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה יִהְיֶה לָךְ אֵךְ פֶּדָה תִּפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם וּגּו'. ופדויו מִפֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְפֶּךָ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שֶׁקֶלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ וּגּו'. הרי מצות עשה⁸ על כל איש מישראל⁹, לפדות¹⁰ את בנו שהוא בכור לאמו, אפילו אינו בכור לאביו, שבפטר רחם תלה רחמנא. ואינו חייב לפדות בתו.

⁸ רמב"ם ביכורים פרק יא הלכה א, שו"ע ונו"כ יו"ד שה א

⁹ להוציא כהן ולוי שאין חייבים

¹⁰ אין הבכור נאסר בעבודה ולא בשום דבר ואין כאן אלא מצות נתינה בלבד ואין בפדה"ב הפרשה ואפי' הפריש אין ע"ז קדושה ויכול להחליפן באחר עד שיתננו לכהן ואם נאבד חייב באחריותו שנא' יהי' לך ופדה תפדה כשיהי' לך הפדיון אז יהי' פדוי והאי קרא לאהרן א"ל רחמנא ומשקנהו הכהן בקנין נפטר הבעלים מאחריותו וכן אם זיכה לו ע"י אחר ונאבד אין חייב באחריותו וי"א שא"א לזכות לכהן ע"י אחר שלא מדעתו. אם נתן לכהן בעל כרחו לא מהני דנתינה בע"כ לא שמה נתינה ואם פדה בע"כ של הפודה י"ל דלא מהני אלא כופין אותו עד שיאמר רוצה אני והפודה יכול להוציא מידו של הנוטל אא"כ אין רוצה ליתן כלל וכן אם כהן תפס י"א דמוציאין מידו אא"כ אין האב רוצה לפדות כלל ויש חולקין. ואין לתת לכהן קטן. י"א שפדה"ב שביעית משמטת אם עברו ל' יום לפני ר"ה שכבר נתחייב. דרך אמונה שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ובכמה¹¹ פודהו בחמש סלעים שנאמר ופדונו מן חֲדָשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שֶׁקָלִים, בין בכסף בין בשוה כסף מן המטלטלין שגופן ממוזן כענין השקלים, ויכול לפדות בבעלי חיים וכן יכול לפדות מקצתו בכסף ומקצתו בשוה כסף, לפיכך אין פודין בקרקעות¹², ולא בעבדים מפני שהן כקרקעות שהרי הוקשו לקרקעות¹³, ולא בשטרות כלומר שטר חוב שיש לו על אחרים¹⁴, שאם נתן לכהן אותו שט"ח אין בנו פדוי לפי שאין גופן ממוזן, ואם פדהו בהן אינו פדוי

ד. מה מרצע מיוחד של מתכת אף כל של מתכת

כבר התבאר במסכת קידושין דף כא: שעבד עברי שמכרוהו ב"ד ועבד שש ולא רצה לצאת, הרי זה נרצע ועובד עד שנת היובל או עד שימות האדון. כיצד רוצעין¹⁵ מביאו לב"ד של שלשה ואומר דבריו לפניהם ומגישו לסוף שש אל הדלת או אל המזוזה, נוקב את אזנו הימנית נקב כל שהוא¹⁶, בגופה¹⁷ של אוזן מקום הגבוה של האזן שהוא התנוך, במרצע של מתכת דוקא ולא חומר אחר, עד שיגיע לדלת. וי"א¹⁸ שצריך שיחיה מרצע של מתכת גדול עב וגס.

¹¹ רמב"ם שם ו שו"ע ונו"כ שם ג

¹² ותלוש ולבסוף חברו פודין בו ויש חולקין ובעצין שאינו נקוב אפשר דאין לפדות מדרבנן. ואם יש לו רק קרקעות צריך למכור וליתן לכהן ואם יש לו מעות ומטלטלין יכול ליתן מטלטלין ואם מת והניח קרקעות אין היורשין חייבין למכור רק הכהן יכול ליקח מעידית ולמכור ואולי אין יכול לגבות רק מזיבורית ואם הניח רק מטלטלין להפוסקים [ע"י ש"ך חו"מ סי' ל"ט סק"ב] שעבודא דאורייתא גובין ואם הניח קרקע ומטלטלין אפשר דיכולין לסלקו בקרקע ולמכור. דרך אמונה שם לט

¹³ שנא' והתנחלתם אותם לבניכם וגו' אחוזות עולם ואין נ"מ בין עבד עברי לעבד כנעני

¹⁴ ש"ך ומ"ז שם

¹⁵ רמב"ם שם הלכה ט

¹⁶ משנה למלך שם.

¹⁷ נראה דמ"ס הוא וצ"ל בגובה של אוזן כדאיתא להדיא בגמרא, וע"י ספרי ראה אות קנ"א דביום רוצעין ולא בלילה, וצ"ע אמאי השמיטו הרמב"ם, ובמלבי"ם שם ראיתי שפי' לדרשא דביום ולא בלילה, היינו דאם לא אמר אהבתי את אדוני עד הלילה, שהוא כבר אחר כלות ימי העבודה אינו נרצע עיין שם, ודבריו צ"ע דהרי זה דרשין לקמן בספרי מקרא דהעבד עד שיאמר כשהוא עבד וצ"ע. אבן ישראל שם.

¹⁸ שם המרצע זה מרצע הגדול וכתב הריטב"א דפירוש מרצע גדול היינו שהוא עב וגס והוא עושה נקב גדול כמלא כרשינה ורבינו לא הביא דרשה זו אלא כתב בסתמא ונוקב במרצע משמע דס"ל דאפילו נקב כל שהוא מהני ואפשר דיצא לו משום דר' יוסי בר יהודה ריבה מולקחת אפילו מחט ורבי לא פליג עליה אלא בסול וסירא דלא הוה של מתכת אבל במחט מודה ליה. משנה למלך שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

